

Po katoliškem svetu

Proti grdi književnosti. Slabe knjige in nekrščanski listi delajo zlasti s svojimi slikami in povestmi veliko škodo med ljudstvom, posebej med mladino. Dobri, nepokvarjeni del mladine se bori zoper to duševno okuževanje ljudstva. To plemenito borbo opažamo med vsemi katoliškimi narodi. Katoliška mladina je v prvi vrsti borilcev za pošteno književnost in zoper razširjevalce nesramnosti po spisih in slikah. Irška katoliška mladina je na svojem letošnjem občnem zboru sprejela resolucijo, v kateri se poziva državna vlada, naj zakon o cenzuri izpopolni in razširi, da bodo prepovedane in zaplenjene vse knjige in vsi listi, ki širijo nauk, kateri je škodljiv za krščansko življenje. Pred letošnjimi volitvami v parlament pa je irska katoliška mladina agitirala med volilci v tem smislu, da naj glasujejo samo za tiste kandidate, ki dajo obljubo in obvezo, da se bodo potegovali za poostreitev zakona zoper slabo književnost. Francoska katoliška mladina smatra tudi za svojo vestno dolžnost, da nastopi zoper okuževanje ljudske duše s slabimi knjigami in listi. Franciji ni toliko treba novih zakonov zoper slabo književnost, kolikor kolj izvrševanja teh zakonov. Francoski zakoni iz let 1882, 1898 in 1908 označujejo kot prekršenje dobrih običajev prodajo, razširjanje, zasebno ponudbo, izdajanje, pošiljanje po pošti in razširjevanje tiskanic, plakatov, črtežev, slik in značk, ki so grde vsebine, ter določujejo globo 100 do 5000 frankov in kazni zapora od enega meseca do dveh let. Vsak državljani ima pravico, da se obrne na sodnijo, naj nastopi zoper tako književnost in umetnost. Včasih so sodišča po tem zakonu strogo postopala, pa ne vselej. Naj bi se ti zakoni vedno strogo izvajali: to je zahteva katoliške mladine.

Narodno-socialistični »krst«. Najbolj gorečim pristašem narodno-socialist. stranke krščanski krst ni več po godu, zato ga hočejo nadomestiti z drugimi ceremonijami, ki so bolj germanske (nemške), ker se nanašajo na nemško raso in kri. Tak primer se je zgodil na Gornjem Avstrijskem (sedaj v pokrajini Oberdonau). Predmet ceremonij je bil sinček nekega bivšega voditelja napadalnih oddelkov. Izvršil je te ceremonije na vzvišenem prostoru pred Hitlerjevimi doprskim kipom »kulturni referent«, ki je imel na otroka v plenicah tale nagovor: »Ti malo bitje si prihodnji korak našega rodu v bodočnost. Za teboj se temni pot v tisočletja. Ti nisi ne danes ne jutri. Ti si tisoč let pred seboj in tisoč let za seboj. Tisoči let pred teboj so varovali tvojo kri, da si ti tak nastal, kakršen si. Kajti ti si živi tok krvi, ki veže prednike na nemško bodočnost. Zato varuj svojo dušo in kri, da ti bodo tvoji potomci hvaležni. To je smisel življenja, da se zbudi Bog v krvi. Toda samo v čisti krvi je Bog... Močnost tisočerihih rodov spi v tebi. Zbudi jo in našel si ključ, ki ti odpre vrata najglobljega hrepenenja, vrata k Bogu v tebi in k tvojemu edinemu, svetemu narodu.« Nato je »kulturni referent« vprašal botra, kako naj bo dojenčku ime. »Horst bodi njegovo ime. Postane naj tak kot naš vzor Horst Wessel«, je odgovoril boter. (Horst Wessel je bil mladi pristaša narodno-socialistične stranke, ki je dal življenje za stranko kot

žrtev napada nasprotnikov.) Nato se je »kulturni referent« obrnil k staršem in dejal: »Mati, hrabro mu delaj pot; oče, bodi mu močan tovariš. In ti, dečko, nosi ponosno svoje ime, ne bodi ponižen in majhen! Tvoja volja naj najde svoje najvišje v tem: Vse za Nemčijo!«

Nagrade zoper preklinjanje. Italija vodi smotrno praktično borbo zoper preklinjanje. Njeni zakoni določajo kazni zoper javno preklinjanje, zlasti zoper bogokletje. Ti zakoni so kajpada vse hvale vredni, pa se niso izvrševali. Oko javne varnosti se je dostikrat zaprlo, da ni videlo preklinjevalca, uho se je zamašilo kakor od sebe, da ni slišalo kletve. Zaradi tega so nekatera občinska oblastva razpisala nagrade za tiste redarje, ki zalotijo kakega preklinjevalca. Tako je bilo nedavno v mestu Veroni v severni Italiji razdeljenih 20 nagrad — vsaka po 100 lir — tistim strazarjem, ki imajo največje uspehe v boju

Tabor v Ljutomeru

Naš staroznani Ljutomer bo ob 70 letnici I. slovenskega tabora spregovoril, da smo in ostanemo vedno zavedni Slovenci, kakor so bili naši pradedje, ki so prvi sklicali slovenski tabor, da smo tudi zavedni državljani naše velike Jugoslavije. Spregovorili bomo svobodno na glavnem trgu. Pred sedemdesetimi leti se je zgodilo, da so se naši pradedje moralno umakniti in niso smeli zborovati na glavnem trgu; zeleni hrasti v bližini trga so sprejeli tisoče takratnih zavednih Slovencev pod svoje košate veje, kjer so zborovali.

Na obletnici I. slovenskega tabora bo spregovoril naš rojak in narodni voditelj Slovencev g. dr. Anton Korošec, ki je tudi prevzel pokroviteljstvo nad taborom. — Na predvečer tabora, 27. avgusta, bodo

Novice

Nesreče

Avtobus po nesreči smrtno povozil fantka. Avtobus iz Sv. Lenarta v Slov. goricah je po nesreči med gostilno Welle in bencinski črpalko na Aleksandrovih cestih v Mariboru smrtno povozil devetletnega viničarskega sina Franca Bukšek iz Pekla. Dečko se je igral s tovarišem na cesti. Ob prihodu avtobusa se je fantek v trenutni zmedenosti zaletel v levo svetilko avtobusa, si razbil glavo in ga je še povozilo zadnje kolo, tako da je obležal mrtev.

Občutna posledica trčenja dveh avtomobilov. Na državni cesti v Košakih pri Mariboru sta le malo trčila 4. avgusta zvečer avto zdravnika dr. Hötzla iz Apač in avtomobil mariborskega stavbenika Kiffmana. V trenutku, ko je hotel zdravnikov avtomobil prehiteti stavbenikovega, je zavil slednji v svojo vilo na Košakih, kar je pa zdravnikov šofer prepozno opazil. Skušal je svoje vozilo zavreti, a se je voz radi prehitrega zaviranja in trčenja trikrat preobrnil. Mariborski trgovec Alojzij Kovač, ki je bil v zdravnikovem avtomobilu, je dobil poškodbe na glavi in si je zlomil levo nogo. Drugi potniki so bili le manj poškodovani.

proti grdi razvadi preklinjevanja. Ostudna navada bogokletja se vedno bolj širi kakokuga tudi v naših krajih. Če bi pri nas bil razpisane slične nagrade, bi bilo obdarevanih mnogo organov javne oblasti, ki nastopali zoper surovo in nesramno preklinjevanje.

zagoreli po gričkih Slovenskih gorikre-sovi. Ob osmih zvečer bo akademija v Katoliškem domu z bogatim sporedom.

V nedeljo, 28. avgusta, ob petih zjutraj bodo budnice po mestu, nato sprejem gostov. Ob devetih bo sprevod po mestu na glavni trg, kjer bo pridiga g. prelata dr. Slaviča in sv. maša, katero bo daroval prevz. g. škof dr. Tomažič. Med sv. mašo bo ljudsko petje s spremljanjem mestne godbe. Po sv. maši bo taborsko zborovanje. Popoldne bo na telovadišču Katoliškega doma prleško veselje z lepim sporedom.

Na to proslavo so vabljeni vsi narodnozavedni Slovenci, vse organizacije in društva iz vse Slovenije.

Lepemu novemu zdravnikovemu avtomobilu se je zdobila karoserija, Kiffmannov pa je ostal skoraj nepoškodovan.

Konj razbil izložbeno okno. V Gosposki ulici v Mariboru je zadel z desno nogo konj sodavičarja Senkoviča v veliko izložbeno okno tvrdke Dolček in Marini in je razbil 10.000 din vredno šipo.

Krava nabodla služkinjo. Katarina Maje, 51 letna služkinja, je peljala v okolico Maribora na sprehod gospodarjevega psička. Pes je pričel lajati v kravo, ki se je pasla ob poti. Žival je zdvijala in je nabodla služkinjo tako, da ji je pretrgala na več mestih čreva. Hudo poškodovano so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Huda nesreča gozdnega delavca. Nad Tinjami na Pohorju je zadelo padajoče drevo 22 letnega delavca Valentina Smogovec in ga je zbil na tla. Smogovec je obležal nezavesten s hudo poškodbo na glavi in so ga prepeljali v obupnem stanju v mariborsko bolnišnico.

Motociklist ponesrečil. Ivan Markuš s Pobrežja pri Mariboru, njegova žena in enoletni sinček so se peljali na motornem kolesu zadnjo nedeljo proti Hočam. Markuš je zadel s kolesom v občestni kamen

ter železno ograjo. Motorno kolo se je razbilo. Markuš je moral v bolnišnico zaradi hudih poškodb na glavi, ženi in otroku se ni nič zgodilo.

Od razjarjenega bika naboden. Franca Švaba, 36 letnega posestnika v Zg. Radvanju pri Mariboru, je pri opravljanju živine razjuteni bik nabodel in ga je nevarno poškodoval.

Žrtev splašenih konj. V Trnovski vasi v Slov. goricah so se splašili konji 52 letnemu posestniku Ivanu Rajšpu, ki je padel pod voz in se je življenjsko nevarno poškodoval.

Nevarna konjska breca. V mariborsko bolnišnico so prepeljali desetletnega posestnikovega sina Janeza Kocjan iz Partinja pri St. Lenartu v Slov. goricah. Fantka je brnil konj v glavo, da mu je prebil lobanjo in je njegovo stanje zelo resno.

Starček se ubil. V Loperšicah pri Središču je padel 70 letni posestnik Jožef Sinček s podstrešja. Pri padcu se je tako hudo poškodoval, da je kmalu po nesreči umrl.

Strela ubila kravo in psa. V okolici Središča je udarila strela v gospodarsko poslopje Jožefa Pleger. Udar je ubil kravo ter domačega psa in je močno poškodoval zid hleva. Nesreča ni zahtevala človeške žrtve.

Huda nesreča kolesarja. Jožef Recko, 18 letni posestnikov sin iz Jelc pri Slivnici, se je peljal s kolesom s Prevorja v Slivnico pri Celju. Med vožnjo je padel s kolesa tako nesrečno na cesto, da si je odgriznil košček jezika, si izbil več zob iz obeh čeljusti in se je hudo potolkel po glavi in nosu. Poškodovani se je zatekel v celjsko bolnišnico.

Padel z vlaka in se ubil. Blizu postaje Videm-Krško je padel po nesreči z nočnega vlaka in se ubil Djuro Hem iz Brezovice v savski banovini. Smrtno ponesrečeni je imel na sebi, ko so ga drugo jutro našli, samo nogavice, hlače in telovnik. Iz tega se da sklepati, da je hotel, vzbujen iz spanja, pogledati, kje da je. Po naključju so se odprla vrata in potnik je padel na progo ter se ubil.

Otrok padel z okna prvega nadstropja. V železničarski naselbini na Resljevi cesti v Ljubljani je padla z okna prvega nadstropja petletna Marija Dragar, hčerka železničarja. Hudo na znotraj poškodovanega otroka so oddali v ljubljansko bolnišnico.

Avtomobil zbil v jarek kolesarja. Fonda Karel, 17 letni posestniški sin iz Radeč pri Zidanem mostu, se je peljal pozno zvečer po cesti proti Radečam. Prehitel ga je neki avtomobilist in ga je zbil s kolesom vred v jarek. Fonda je dobil pri padcu hude zunanje in notranje poškodbe.

Živa bakla. Ana Hojanova, 33 letna delavka, je bila zaposlena v Kančevi drogeriji v ljubljanskem nebotičniku s pretakanjem bencina v kleti. Nenadoma se je bencin vnel in že je bila obleka Hojanove v plamenil. S klici na pomoč je planila iz kleti in so ji na pomoč pribrezeli komaj udušili ogenj obleke na telesu. Vso opečeno revo so prepeljali v bolnišnico, kjer jo je rešila smrt groznega trpljenja.

Dva fantka utonila. V Kamniški Bistrici pri Kamniku sta utonila zadnje nedeljo popoldne 14 letni Alojzij Ogrin, posestnikov sin, in osemletni Ciril Jagodič. Približala sta se globokemu tolmunu in sta metala vanj kamenje. Jagodič je stopil na opolzek kamen in zdrsnil v globoko vodo, iz katere

se ni mogel rešiti. Na pomoč mu je priskočil Ogrin, katerega se je mlajši Ciril tako krčevito oklenil, da sta oba utonila.

Huda avtomobilska nesreča. Zadnje nedeljo zjutraj je vozil tovorni avto iz Kamnika okrog 25 ljudi na tabor na Brezje. Na klancu pod Brezjami ga je prehitel na ovinku osebni avto, last Edvarda Jonkeja iz Oplotnice pri Slov. Konjicah. Ta je zadel s svojim zadnjim delom v prednji konec tovornega avtomobila tako, da se je tovorni avto zvalil v občestni jarek in pokopal pod seboj vse potnike. Smrtna žrtev hude nesreče je postal na licu mesta 27 letni kmečki fant Franc Grošelj, doma iz Podgorja pri Kamniku. Od ostalih je bilo pet hudo ranjenih in so jih takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Ranjenci so že izven smrtne nevarnosti.

Avto smrtno povozil delavca. Ko so zadnje nedeljo popoldne korakali gasilci s tabora Kmečke zveze na Brezjah proti Mošnjam pri Radovljici, je podrl mimo drveči neznan avto 28 letnega delavca Andreja Brinška s Spodnjega Otoka v občini Mošnje. Brinšek je dobil pri padcu tako hude poškodbe, da jim je podlegel po prepeljavi v ljubljansko bolnišnico.

Sestri utonili pri kopanju. V potoku Kamnišca pri Preserju južno od Ljubljane se je zgodila huda nesreča, koje smrtni žrtvi sta postali dve sestri. Desetletna Francka Lenarčič in njena 12 letna sestra Štefka sta zašli pri kopanju na globoko mesto potoka Kamnišca. Ker nista znali plavati, sta utonili vpricho tretje sestre. Ta je sicer poskušala, da bi otela potapljajoči se, a bi bila skoraj sama ob življenje, ako bi je ne bili potegnili pravočasno iz vode na pomoč prihiteli ljudje. Trupli utopljenih deklic so našli kmalu v tolmunu.

Gostilničar padel z ogrodja in se ubil. V Ljubljani v Hrenovi ulici je pustil 40 letni krčmar Jernej Spiler na novo beliti in popraviti gostilno »Pri sodčku«. Spiler se je podal na zidarski oder, kjer je zgubil ravnotežje in je padel tako nesrečno, da se je ubil.

Usodepolna udara strele. Dne 3. avgusta ob osmih zjutraj je udarila strela pri Sv. Ani na Jezeru v župniji Preserje pri Ljubljani v hišo Janeza Trobevška. Strelo je opahnila in omamila vse v hiši. Vsi so se polagoma zavedli ter si opomogli, le 60 letni gospodar Janez se ni več prebudil in je obležal mrtev. Istega dne zjutraj ob štirih je urezalo pri Sv. Lovrencu na Jezeru v brzojavni drog. Ta udar je omamnil tamkajšnjega cerkovnika, ki je šel mimo.

Čudna pota strele. Dne 3. avgusta dopoldne je divjala huda nevihta po okolici Litije. Med nevihto je strela urezala v hišo posestnika Ivana Štruklja v Jesenjah. Na strehi je razbila 150 opek, razklala tramovje, švignila je na podstrešje v staro skrinjo in vžgala dežnik. S podstrešja je predrla skozi strop v kuhinjo, kjer so se dele mati in dve hčerki. Strelo je obžgala stol, ženskam se ni nič zgodilo. Pod mizo ležečo mačko je raztrgala, pes je ostal nepoškodovan. Strelo je še švigala po kuhinji in zginila skozi strop in spolzela po zidu v zemljo.

Strelo ubila mater 12 otrok. 3. avgusta je udarila strelo v hišo pri Hkavcu na Gorenjem Vrsniku na Kranjskem in je ubila pri mizi sedečo 43 letno gospodinjico in mater Frančiško Podobnik. V usodnem tre-

nutku je držala mati v naročju najmlajšo dveletno Danico, kateri se ni nič zgodilo. Pokojna zapušča moža in 12 otrok v starosti 2—20 let.

Razne požarne nesreče. V Podgorju pri Slovenjgradcu je udarila strelo v gospodarsko poslopje gospe Elize Šmid. Poslopje je pogorelo s shranjenim senom ter raznim žitnim snopjem. Gasilci so preprečili, da se nesreča ni razmahnila. Škoda znaša 70.000 din. — Zaradi slabega dimnika so vžgale iskre slamnato streho posestnika in čevljarja Alojzija Vuka v Spodnjem Dupleku pod Mariborom, kateri je oškodovan za 10.000 din. — V Ribnici na Pohorju je 3. avgusta med nevihto udarila strelo na njivi posestnika Zapečnika v kope zložene žita. Dve kopi sta zgoreli. Na pomoč prihiteli ljudje so preprečili razmah nesreče. — V Senčurju pri Kranju je tresčilo v Voglah v gospodarsko poslopje posestnika Globočnika. Zgoreli sta dve šupi, shramba za vozove in hlev. — V Zgornji Senici nad Medvodami je udar strele uničil kozolec vdovi Hribar. Zgorelo je 13 oken pšenice s kozolcem vred. — Na Ježici pri Ljubljani na »Gričku« je uničil ogenj ostrešje gospodarskega poslopja posestnika Goriška. Uničena je tudi krma in zaloge stelje ter je škoda precejšnja. — V Vel. Mislinju je zgorela enonadstropna hiša, v kateri je stanovalo sedem delavskih družin, ki so oškodovane za 74.000 din. — Zadnje sredo, 3. avgusta, je udarila strelo v domačijo posestnice Marije Brusove v Lipljah v občini Planina pri Rakeku. Domačija je zgorela do zidovja in znaša skupna škoda 50.000 din, zavarovalnina pa dosega vsoto 33.000 din.

Razne novice

Novi predpisi v obmejnem plačilnem prometu. Našim državljanom, ki prebivajo v obmejnem pasu, je bilo do sedaj na podlagi odloka finančnega ministrstva z dne 5. jan. 1931 odobreno, da pri vsakem prehodu meje vzamejo s seboj za svoje osebne potrebe do 200 din v našem učinkovitem denarju. Posebno po priključitvi Avstrije k Nemčiji je bilo naše obmejno prebivalstvo s tem predpisom hudo oškodovano, ker je moralo menjati učinkovite dinarje onstran meje po zlati vrednosti marke, torej eno marko za 18 din, medtem ko je vredna marka na naših borzah približno 15 din, srebrni drobiž pa še znatno manj. Na prošnjo obmejnega prebivalstva se je Tujsko-prometna zveza »Putnik« v Mariboru obrnila na finančno ministrstvo in na Narodno banko s prošnjo, da se v tozadavnem obmejnem plačilnem prometu odobri tudi izvoz protivrednosti v nemških markah. Po novem predpisu, ki je bil izdan te dni, smejo obmejni prebivalci vzdolž bivše avstrijske meje pri vsakem prestopu meje vzeti s seboj nemške marke v srebru v protivrednosti do 200 din. Prodaja mark mora biti brezpogojno vpisana v obmejnih legitimacijah, na katerih tudi carinske oblasti potrdijo izvoz. Putnikove podružnice v Št. Ilju, Gornji Radgoni, na glavnem kolodvoru v Mariboru, v Dravogradu in na Jesenicah bodo skrbele za zadostno zalogo srebrnih mark, ki jih bodo stavile na razpolago obmejnemu prebivalstvu po najugodnejših dnevnikih cenah.

Orjaški morski volk razstavljen v Mariboru. S Sušaka so pripeljali na tovornem avtomobilu najprej v Ljubljano, nato pa v

Maribor 6 m dolgega in 2000 kg težkega morskega volka brez drobovja. V žledcu orjaške samice so našli 20 kg teškega tuna (morska riba) in veliko volovsko kost, katero je roparica pogoltnila, ko so jo vrgli v morje z ladje, kateri je sledila. Roparica je raztrgala ribičem vso mrežo, zato jo sedaj razkazujejo proti mali odškodnini, da bi s tem krili izgubo na pokvarjeni mreži.

Obžalovanja vredni slučaji

Ukradena krava najdena že zaklana. Najemnik Ferdinand Kadiš iz št. Janža je gnal na sejm v Dravograd kravo. Med potjo je počival v krčmi, kravo pa je privezal na dvorišču, od koder mu jo je nekdo odgnal. Orožniki so prijeli tata v osebi 45 letnega Jurija Bricmana z Vrhov. Kravo so dobili že zaklano pri nekem mesarju.

Strah Pohorja ustreljen od orožnika. Pisali smo že večkrat o devetkrat predkaznovanem razbojniku in vlomilcu Francu Črepinko. Imenovani je bil decembra 1936 obsojen na triletno ječo radi vlomov in tatvin. Kot izučeni slikar je bil iz mariborske kaznilnice na slikarskem delu na Meljskem hribu. Od dela je pobegnul z znanim vlomilec Alojzom Babič. Črepinko je začel strašiti po Pohorju, kjer je vlamjal in strahoval prebivalstvo. Dasi sta dobila Sv. Bolfenk nad Mariborom in Sv. Martin na Pohorju novi orožniški postaji, se lopov ni umaknil pred orožniki. Bolfenški orožniki so zastavili vse sile, da primejo Črepinko, kar jim je tudi uspelo, dasi jim ni padel tolovaj živ v roke. Orožniška patrolja od Sv. Bolfenka je pripravila razbojniku blizu Mariborske kočice nočno zasedo. Krog dveh čez polnoč je čul orožnik Bečević v svojem skrivališču sumljiv ropot iz lednice, ki je oddaljena 50 korakov od Mariborske kočice. Pozval je neznanca na stoj, a ta je oddal iz že pripravljenega samokresa dva strela, ki pa nista zadela. Orožnik je v silobranu odgovoril s kroglo, ki je zadela neznanca v srce. Pri smrtno zadetem vlomilcu, ki se je hotel iz lednice oskrbeti z jestvinami, so našli ukradene

listine na ime Pungartnik. Drugo jutro po ustrelitvi so ugotovili, da gre za dolgo časa iskanega Črepinko, ki se je svojčas družil po Mariboru z že zaprtim tolovajem Pintaričem. Črepinko je bil oborožen s Fromer-pištoljo s 50 naboji. Imel je nož, dva vitriha, dve dleti, nahrbtnik, 11 din, oblečen je bil v ukradeno obleko in obut v ukradene čevlje. Truplo ustreljenega tolovaja so prenesli v Slivnico pri Mariboru in so ga na tamošnjem pokopališču pokopali.

Osleparjena ženska lahkovernost. V Mariboru se je pripeljala služkinja Marija Juršič iz Vukmaniča na Hrvaškem, da bi se poročila z nekim krojaškim pomočnikom Josipom Deutschmann, ki bi naj bil doma v okolici Maribora. Poroka bi naj bila zadnje nedelje. Pred poroko pa je ženini izgnil z nevestino delavsko knjižico, v kateri so bili njeni prihranki 1200 din.

Eksplodirala kotla in razne tatvine v novem kopališču v Slovenjgradu. V novo otvorenem kopališču v Slovenjgradu je eksplodiral kotel črpalne naprave in znaša škoda 12.000 din. Od otvoritve novega kopališča je tamkaj na delu tat. Zasebni uradnici Ani Žlebnik je neznanec ukradel zlato uro. Druga ura je zginila uradniku Zdravku Feruču, medtem ko je bil tudi trgovec Vinko Rozman ob listnico z 900 din. Orožništvo je že izsledilo drzna uzmovalca. Gre za dva dečka, ki sta se mudila v Slovenjgradu na letovišču.

Hitro prijet tat motornega kolesa. V Zg. Žerjavcih pri št. Lenartu v Slov. goricah so ustavili orožniki 28 letnega Karla Veseli, elektromehnika in češkoslovaškega državljana, ki se je pripeljal z motornim kolesom. Ker se vozač ni mogel izkazati s pravnimi listinami, so ga odvedli na orožniško postajo v št. Lenart. Pri zaslišanju je izpovedal, da se je priklatil pred dvema mesecema v našo državo in ga je policija v Celju zadržala v zaporu. Ko je bil 2. avgusta na delu v garaži celjske policije brez nadzorstva, je ukradel motorno kolo in pobegnul. V Slov. Bistrici mu je zmanjkalo bencina. Nadaljeval je pobeg peš in le na

Malaria zadržuje dobrobit človeštva

Že stari Egipčani so zelo trpeli na malariji, kar je razvidno iz starega testamenta, kjer so imenovali to vročinsko bolezen »ljudsko moro«. W. H. S. Jones piše celo v svoji knjigi »Malaria in grška zgodovina«, da je vzrok temu pripisovati padcu grške klasične izobrazbe. Glavni vzrok temu pa je močvirnata zemlja. Mnoge rodovitne pokrajine so v 5. stoletju pr. Kr. zapadle tej kugi. Igra »Ose« od Aristophanesa nam predstavlja, kako se je Attica okužila in »kako so izumrli rodovi ter njihovi voditelji«. »Tisti, ki pijejo vodo močvirja,« pravi oče medicine, »so suhi in imajo ubočene prsi.« — Tudi padec Rima je pripisovati tej bolezni. Tacitus poroča, da so galilejske in germanske čete taborile v bližini vaticanskega griča in so postale hudo bolne prav zaradi stoječe vode, ki je tam izhlapevala in s tem okužila zrak po vsej okolici. Pisci tistega časa pripovedujejo, da se je velik oblak razpel čez Monte Mario (severozapadno od Rima) in okužil zrak, tako da je postalo zelo soparno. Nato je pričelo deževati in pokrajina se je spreminila v eno samo močvirje, nato pa je zopet postala strašna vročina. Na stotine čet je takrat umrlo in Rim je izgubil v tistem času pač 20.000 prebivalcev zaradi malarije. In ko so Skoti v 17. stoletju hoteli kolonizirati srednjo Ameriko, se jim je ta poskus razbil zaradi malarije in rumene mrzlice. Dve stoletji pozneje sta bili tudi ti dve bolezni glavni vzrok, da se je razbil načrt za Panama-kanal od Ferdinanda de Lesepesa. — Odkar se je pa v kinin našo specifično zdravilno sredstvo, je malarija mnogo izgubila na svojih strahotah. Naravni produkt kinin je zdravilno sredstvo, katerim se ne more primerjati nobeno drugo. Po mnenju mednarodne komisije za malarijo je dandanes najbolj uspešno zdravljenje malarije s kininom in se jemlje dnevno 1—1,2 g kinina skozi 5—7 dni, ne da bi bilo potrebno ponovno zdravljenje. Ponovni pojavi se zdravijo po istem načinu. Kot protisredstvo pa priporoča komisija dnevno 0,4 g skozi vso malarijsko sezono.

vzdol se je vozil, dokler ni bil prijet v Zg. Žerjavcih. Ukradeno motorno kolo je vredno 4000 din. Veseli je bil baje v svoji domovini obsojen zaradi uboja poročnika na poldrugo leto in ni izključeno, da ni utekel tudi iz zapore v Češkoslovaški. Na mariborskem okrožnem sodišču mu bodo že izprašali vest.

Vlomilec in tat prijeta. Orožniki iz Loke pri Žusmu so prijeli tihotapca s saharinom Jožefa Cizel iz Globokega pri Brežicah, ker je pri razpečavanju saharina tudi vlam-

Narod, ki ne pozna raka

Zamorci, ki pripadajo tako imenovanim zamorcem Matehe, ne poznajo bolezni raka. Ni pa ta zadeva tako razveseljiva, kakor se na prvi pogled zdi. Ti zamorci namreč tako naglo umirajo, da znaša pri njih povprečna življenjska doba le 19 let. Ker pa je bolezen raka v prvi vrsti bolezen višjih življenjskih let, je razumljivo, da ne poznajo raka, ker pač prezgodaj pomrjejo.

Usoda urednikov najstarejšega lista

V Pekingu na Kitajskem izhajajoči list »Cing-Pao« obhaja letos 1025 letnico svojega obstoja. List je bil od svoje ustanovitve neodvisno glasilo ter je zaradi tega imel velike

Januš Golec:

Ponarejevalci

Po pripovedovanju strica z Dravskega polja iz pretekle in sedanje dobe

X. poglavje

Fotografija ponarejevalca Fr. Rupnika

Pravkar smo beležili, kako je nanesa usoda, da je dajal isti dan, 21. marca 1927, ko je umrl za jetiko v mariborski kaznilnici Jurij Potočnik, odgovor pred sodiščem za ponarejevalske zločine Franc Rupnik, kateri se je tako spretno zagovarjal kot Potočnikov soobtoženec 26. maja 1926 v Mariboru, da so mu prisodili le trimesečni zapor, katerega pa je odsedel v preiskavi in je bil takoj po razglasenju sodbe izpuščen na svobodo.

S smrtjo Jurija Potočnika zadeva najspretnjših slovenskih ponarejevalcev nikakor ni zaključena. Nadaljeval jo je z občudovanja vredno spretnostjo še leta in leta resnični ponarejevalski mojster Franc Rupnik, ki se je znal izmikati in kljubovati oblasti

30

dobrih deset let z vso drznostjo in največkrat pa s preračunano previdnostjo ter srečo.

Ker bodo pripovedovala naslednja poglavja o Rupniku ter njegovih novih sopomagačih, moramo poudariti v boljše razumevanje nadaljnega nekatere posebnosti Rupnikove nadarjenosti in istočasno zgrešenih nerodnosti.

Parkrat smo že naglašali, da se je odlikoval Rupnik z izredno prirojeno nadarjenostjo, katero je izpopolnil s študiranjem fotografske umetnosti, v koje posebne tajnosti in natančnosti ga je uvedel med svetovno vojno v Slov. Bistrici fotograf egipčevskega kralja.

Rupnik se je dobro zavedal, da mu ni kos v ponarejevalski umetnosti nikdo. Zavest znanja je razpihala v njem toliko strasti za potvarjanje, da se je podajal kljub obsodbam in neprestani nevarnosti vedno znova ter znova na prepovedano pot ponarejanja, dasi ga je komaj preživljala in ni užival nobenih ugodnosti, kaj šele koristi!

Kakor je bil Rupnik sam zase izredno pretka in zvit, je imel po Potočnikovi smrti največjo smol in izbiri zaupnikov in sopomagačev. Na tem polju ga

ljal predvsem v učiteljska stanovanja ter kradel, kar mu je prišlo pod roko. Orožniki so zgrabili Cizla, ko je zbežal proti Meštinju in je tičal do nosa v vodi potoka. — Isti orožniki so predali roki pravice 18 letnega Jožefa R., ki je rodom iz Loke pri Žusmu, pristojen pa v občino Šmarje. Imenovani je ukradel devet koles, katera je razprodal po smešno nizki ceni po Pilštajnu, Sv. Juriju ob juž. žel. in Slivnici.

Pojasnjeno krvavo dejanje v občini Loka pri Zidanem mostu. »Slov. gospodar« je poročal, da so našli v Širju v občini Loka pri Zidanem mostu 13. julija zakl. nega posestnika Franca Zajca. Tako je bilo jasno, da je postal Zajc žrtev zločina. Sum je padel na mlajšega tujca, ki se je mudil dan poprej v hiši zabodenega. Neznanec se je ponudil Zajcu, da mu bo naredil denar. Za potvorbo pa rabi več pravih bankovcev, katere mu je lahkoverni posestnik, in sicer dva po 500 din, tudi izročil. Ko je šel Zajc v noči na opozorilo svoje žene pogledat, kaj dela skrivnostni tujec v sosedni koči, jo je bil slepar že popihal. Zajc je stekel za goljufom, a je plačal poskus, da bi zagrabil lopova ob robu gozda, z življenjem. Oblast je skrbno poizvedovala za pobeglim morilcem, katerega so prijeli zadnje dni orožniki v krčmi naselja Brod pri Dravogradu. Gre za nekega Rudolfa Černovšek, kateri je po prvotnem zanikanju priznal krvavo dejanje v Loki. Zločinec je bil rojen leta 1895 v Leobnu, pristojen pa je v Novo Štifo. Izpovedal je, da ga je na pobegu Zajc dohitel in ga je napadel s krepelcem. Prišlo je do boja na življenje in smrt. Černovšek se je obranil napadalca z nožem in je po zločinu pobegnil v hrč. v smeri proti Gornjemu gradu, kjer je zagrešil več sleparij. Od tam je poskušal pobegniti v Avstrijo, od koder so ga izgnali po priključitvi k Nemčiji. Ko se je klatil po severnem delu Slovenije, je prišel v stike s člani Pintaričeve tolovajske družbe. Aretirani Černovšek ima sigurno še marsikaj na vesti.

Gorenjski vlomilec za zapahi. Kmetije po okolici Kamnika je dalje časa straho-

val 35 letni Jože Preklet iz občine Kamn. Bistrica, ki je po poklicu tat ter vlomilec. Pred orožniki se je skrival nad eno leto in ga je zasačila šele zadnje dni kamniška orožniška patrulja. Orožnikom je priznal sedem vlomov, katere je izvršil v Sovinji peči, Palovčah, Županjih njivah, na Vrhopolju in v Samotnem mlinu. Nevaren je bil tudi pastirskim kočam po Veliki in Mali planini, katere so pripravili smučarji za smuk in so jih oskrbeli z živežem in odejami.

Napaden in hudo poškodovan. V Rožni dolini pri Ljubljani so napadli neznanci Hermana Rakovca, kleparskega pomočnika, katerega so prepeljali po napadu v ljubljansko bolnišnico z nevarnimi poškodbami po hrbtu, glavi in ostalih delih telesa.

Izpred sodišča

Pijani avtomobilist obsojen na enoletni zapor. Poročali smo že, da je 13. julija zjutraj pijani Vaclav Petruška, brezposelni trgovski pomočnik s Tezna pri Mariboru, v Košakih smrtno povozil tovarniško delavko Marijo Renner, ki je bila na potu v tovarno. Petruška je bil obsojen v Mariboru 5. avgusta na enoletni zapor in na plačilo raznih stroškov.

*

Slovenska Krajina

Beltinci. V nedeljo, 31. julija, je imelo naše prosvetno društvo tombolo, ki je z ozirom na slabo obetajoče se vreme bila primeroma dobro obiskana. Glavni dobitnik, moško kolo, je dobil 18 letni Sreš Martin iz Bratoncev, a lepo uro bogoslovec Franc Glavač. Po tomboli je bila vrtna zabava, kjer so nekateri vročekrvneži stalno izživali, toda radi razsodnosti pametnejših ljudi do običajnih pretefov ni prišlo. — Pretekli teden je v naši občini, v vasi Bratoncev, umrla najstarejša ženska, ki je bila stara 99 let in še en mesec povrh. Lepa starost!

Beltinci. 2. avgusta je umrla v Markiševcih gospa Pereša, soproga pri nas rojenega in v M. Središču živečega gostilničarja. Gospodu sopro-

gu, ki je pri nas kot gostilničar bil precej priljubljen, naše sožalje!

Filevel. Z bliskovito naglico se je raznesla vest, da je nenadoma umrl komaj 30 letni Trajbarič. Po večerji je še dobro razpoložen legel k počitku, a ko se je po prvem spancu zbudil, je tožil, da mu je slabo, zato je prosil ženo za svečo. Žena, ki na te besede ni polagala tolike važnosti, je stopila k sosedovim, da bi zaradi sigurnosti koga poklicala. Toda ko se je vrnila, je na svojo veliko presenečenje našla moža že mrtvega. Rajnikov pogreb je bil 30. julija. Žaljujoči soprogi s tremi otročki izrekamo naše sožalje!

Turnišče. Prejšnjo nedeljo se je zgodila pri nas manjša prometna nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala druge žrtve kot zdrobitev kolesa. Iz smeri Renkovci—Turnišče je na motornem kolesu privozil g. Klepec Joško ml., a njemu naproti je na kolesu pripeljala 12 letna Barica Polanšek. Pri Tivadarjevi trgovini sta trčila, kar je imelo za posledico, da se je kolo zlomilo in da sta se oba vozača precej ustrašila. Priporočljivo bi bilo, da bi vozniki skozi naselja vozili nekoliko počasneje in previdneje. — Nikakor ne dela časti in ponosa naši občini dejstvo, da se pretepi stalno ponavljajo. Čudno namreč zveni, ko človek vedno poslušata isto pesem, da so tega in tega stepli in da se pri tem spozabljajo tudi taki, od katerih bi človek vse drugo pričakoval.

Kobilje. 1. avgusta je prišla na jugoslovansko-madžarsko mejo komisija, da ugotovi dejanski stan, kako je bil ponoči 25. julija obstreljen neki obmejni stražnik. Komisija je razpravljala ves dan, a rezultat ugotovitve je ostal tajen, ker je to pač vojaška zadeva. Govorijo pa čudne stvari, ker v takih primerih ljudje vedno kaj pristavijo.

Trnje. Pred dnevi se je pri nas smrtno ponesrečil Vuk Štefan, doma iz Trnja. Vozil je namreč gnoj in ko je pri mostu hotel stopiti na voz, mu je spodletelo ter tako nesrečno padel, da je z glavo zadel v senco, kar je bilo zanj usodno in je kmalu nato umrl.

Brat ubil z motiko brata. Vso Slov. Krajino je bridko zadel žalosten krvav dogodek, kateri se je zgodil v Gornji Lendavi. 15 letni Aleksander Györgyek je izmaknil svojemu 48 letnemu bratu in posestniku Francu 800 din, dva samokresa in vžigalnik. Ker je brat zvedel za tatvino, se je mlajši bal, da bi ga ne izročil orožnikom. Ko se

niso ničesar naučile številne najslabše izkušnje. Zatekal se je zopet in zopet na deželo, kjer si je poiskal sotrudnike in razpečevalce med najbolj neizkušenimi kmeti, obrtniki in mešetarji. Njegovim družbam so pripadale celo ženske, katere so znane kot najmanj zanesljive tovarišice pri tako tveganem podjetju, kakor je ponarejanje bankovcev.

V največji zagrizenosti in prežetosti od ponarejevalske strasti Rúpnikarja ni oplašila ječa in ne neprestana zalezovanja orožnikov in nepredvidna brbljanja tovarišev.

Mojster ponarejevalske umetnosti se je oklepal stroke nepopoljšljivo.

Kakor je bil nespreten v izbiri družbe sopomagačev, tako mu je bila naklonjena usoda, kar tiče izvojanja sedežev ponarejevalnic in skrivališč pred orožniki in policijskimi agenti, kateri so ga parkrat prepodili iz varnih gnezd po blebetavosti drugih, a ga niso mogli zgrabiti.

Po vsakem posrečenem pobegu je domnevala zasledujoča oblast pretkanega lisjaka bogznaj kje na jugu naše države, kjer je laže zabrisati sled predpreganjajočo roko pravice, a se je skrival prefrigan

starec vsikdar prav v bližini kraja, iz katerega je moral pobegniti.

Čas skrivanja pred zasledovalci je uporabil v to, da si je izbral takoj drugo podeželsko zatočišče, katero je spremenil z novo denarno pomočjo lahkovernih kmetov v ponarejevalnico z najbolj modernimi ponarejevalskimi potrebščinami.

Ravno zaradi tega, ker ni nikoli bežal pred tirajočo ga oblastjo kam daleč in se je potuknil v kak še bolj skrit kot njemu dobro znane okolice, je vodil za nos leta in leta orožnike, kateri so z vso vnemo poizvedovali za njim in so ga iskali povsod, le po okolici skrivališča ne, iz katerega se je izmuznil v zadnjem trenutku.

Rúpnikar ni bil samo mojster nad mojstri kar zadeva potvarjanje, ampak se je znal izmikati ter skrivati, kakor bi ga bil izvežbal tudi v tej spretnosti čarodej egiptovskega kralja.

Taka je torej fotografija preizkušenega prefriganca Rúpnikarja, ko sedi na zatožni klopi 21. marca 1927, in tudi pozneje po prestani kazni v mariborski kaznilnici in na novih potih v svobodi do zopetne končne slučajne izsleditve ter obsodbe.

(Dalje prihodnjije)

spore z različnimi vlada-mi. Pri tem je moral pretrpeti čisto občutne kazni. V 1025 letih svojega obstoja so bili 803 njegovi uredniki usmrčeni. — Torej časnikarski posel ni tako prijeten!

Slepar

Pariška policija je aretirala pustolovca z imenom Leon Bogat z otoka Guadelupe, ki se je v Ženevi izdajal za predstavnika abesinskega cesarja. Slepar si je bil v Parizu preskrbel diplomatski potni list in se vozil po mestu z ukradenim avtomobilom. V Parizu je skušal možakar priti v stik z inozemskimi diplomatskimi zastopniki, da bi iz tega izbil zase gnotne koristi.